

ÁLLAMI TISZTVISELŐK LAPJA

PÉNZÜGYI, JOGI ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZAKLAP

AZ ÁLLAMI TISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
(Budapest, VII., Alsó-erdősor 3. sz. II. em. 17.)

Megjelen minden hó 10-én, 20-án és
a hó utolsó napján.

Előfizetési ár:
Egész évre 10 korona, félévre 5 korona.

Apróbb eszmék.

A tisztviselői cifra nyomoruság kicsucsosodási pontját kétségen kívül az anyagiak körül találhatjuk. Drága az élet, csekély a fizetés és nálunk még, más országok és népek tisztviselőkarához képest, tulságos társadalmi és reprezentációs költségek is terhelik a tisztviselőket. Mi sem természetesebb, minthogy mindezek folytán az a bizonyos takarékos minduntalan rövid lesz, az oly szépen kifejezett «pillanatnyi pénzzavar» viszont a tisztviselői otthon gyakori és meghitt vendégül szegődik; no meg gyakorló váltószakértő: az is szépecskén akad.

Biz ez beteg állapot! Ajánlanak is rá recept, bájtalt, kigyóhájat bőven: kitől épen milyen telik! Egy-kettővel a szerkesztő ur és szives türelmü kartársaim engedelmével berukkolok én is.

Kiindulási pontom nem épen népszerű: a takarékoság jegyében született. Egész társadalmi berendezkedésünk ugyanistulságosan urias; már pedig ma már a társadalom felfogásának és szokásai irányításának a tisztviselői kar — értve összes árnyalatait — egyik leghatalmasabb tényezője. Miért ne vehetné hát hasznát jobbik eszének és ez alapon befolyásos hatalmának?! A mindenféle cimeken kifejlett pumpolási panaszoknak — melyekről e lapok hasábjain különben is többször volt szó — szerencsére már alkonyát láthatjuk. De ott az önségely nagy mezeje: ott még akad csokorba szedhető elég virág.

Lássuk legelőször is a szálló-kérdést. Budapesten talán százezer számra fordul meg évenként a tisztviselő, de némely nagyobb vidéki városban is szép ezek contingense és mindenütt mindenik szó nélkül fizeti a néhol igazán abnormálisan magas szobaárakat és így tovább. Hát nem állhatnának-e össze a tisztviselők és nem eszközölhetnék-e ki, hogy a mint a kereskedelmi utazók országos egyesületének tagjai, a kereskedő-cégek igazolt képviselői: úgy a tisztviselők is bizonyos tisztességes szállók tulajdonosaival oly közös megállapodásra jussanak, hogy pártfogoltatásuk ellenében viszont az ille-

tők a tisztviselőknek elsőseget és árbeli kedvezményeket nyujtsanak? De tovább megyek: összeállva nem építhetnének-e egyelőre csak talán Budapesten, később azonban talán más nagyobb vidéki városban és látogatottabb fürdőben is tisztviselői szállókat? Erre is van példa: a turisták! A tisztviselőnek rendszerint csak háltni kell a szállóbeli szobában. Minek ehhez fényes és költséges berendezés; egy kis szoba jó ágygyal, mosdóval, tükörrel és fogással és készen van az egész kellék; ha meg írni valója vagy efféléje volna, ott lennének a társalgók. Ezzel pedig szerény keretben mindjárt megoldhatnók a szolnoki kartársak ajánlotta tisztviselő-otthont is, mert egy tisztviselő-szálló társalgójával, jó magyaros konyhájával és olcsó kávéházával nagy egészben beválna otthonnak is, hol minden rendü és rangu tisztviselő szívesen adhatna rendez-vous-t egymásnak. A fogyasztási szövetkezetekkel való remélhető és kívánatos kapcsolat pedig még kellemesebbé és jutányosabbá tehetné a helyzetet. Aztán — mellékesen megjegyezve — e szállodai kedvezményeket természetesen csak a tisztviselő-egyletek igazolt tagjai vehetnék igénybe, mivel eszközt nyernének a dolgok további toborzására és lekötésére is. S némi nemü kapcsolat kínálkozik még a tervezett főiskolai tisztviselői internátus és a javasolt tisztviselő-szálló között is.

De kis élelmességgel — a garast is megbecsülve — szép kis önségelyvirágok lehetnének a fogyasztási szövetkezetek is! Hiszen van egykettő, megbukott még több. Miért? Talán nem életre való!? Dehogy, csak mert rendszerint többet markoltak — és kevesebbet nem is akarnak — mint a mennyit a viszonyok és kereskedelmi szabályok és érdekek figyelembe vételével szabad és indokolt. A legtöbb helyen mindjárt párisi mintájú bazárt szeretnének husvágóval, szabóműhelylyel és mi egymással; pedig helyes az volna, hogy eleinte csak szerény keretekben kezdjék s oly cikkekkel, a melyek kelendők, lehetőleg nem romlandók, könnyen kezelhetők s részben pedig csoportosított előleges megrendelésre csak közvetítetnek.

Ilyenek: az élelmezési anyagok és termékek, továbbá még talán a fűtőanyagok. Ezen termékekben és anyagokban tapasztalatom szerint nagybani beszerzéseknél igazán nagy kedvezmények érhetők el s a mellett azok jó része olyan, a melyet a termelő gazdaközönség bizományban is szívesen küldene a szövetkezetnek. Ha azután a szövetkezet megizmosodott és a forgalom megsokszorozódott, akkor azután terjeszthető az üzletkör tovább is; bár ilyféle szövetkezeteknél az ellenőrzés és beszerzés nehezebb volt és összetettebb és kiterjedtebb kereskedelmi ismeretek igénye folytán a tulságosan kiterjedt üzletkört a magam részéről soha sem látom célszerűnek és forszírozandónak. Egyszerűbb célok és szervezetekhez egyszerűbb ügykör is felel meg.

Egyébként meg kell jegyezni, hogy sokan kicsinylik a szövetkezetek útján elérhető közvetlen anyagi hasznot is. Mit az a pár forint! — mondják. — Ezek ne feledjék, hogy a cikkek minőségében is különbségek vannak és hogy a szövetkezetek árszabályozólag is hatnak, mert versenyt támasztanak; e hatásuk pedig nem kevésbé fontos és értékes!

S hadd szóljak még valamit a vasuton való utazásról is. E részben mindenekelőtt azt kell hibáztatnom, hogy miért nem adnak ki arképes igazolványokat a családtagoknak is: külön-külön és együtteset. Vagy nem egyszerűbb volna a vasutra is, ha egyszerre elvetné az igazolványok kiszolgáltatásának gondját, mintsem hogy most minden esetben ugy a tisztviselő, mint a vasut illetékes osztályai külön kérvénnyel bajlódjanak. Így a kiállítási illeték révén a vasutnak ellenkezőleg még a kiállítás kiadásai is megtérülnek és ily igazolványok feltétlenül hatékonyabbá tennék az ellenőrzést is.

Kosinszky Viktor,
az Aradvidéki Kör elnöke.

Az elégedetlenség.

A mióta a világ fenáll, elégedetlenség minden rangú és rendű társadalomban volt és lesz, de bátran állithatom, hogy az elégedetlenség indokai ép a pénzügyi közigazgatás terén működő tisztviselőknél, célszerű és jóakaratu vezetés mellett, kiküszöbölhetők.

Elismerem, hogy ezen témáról lapunk egyik múlt számában igen sok gondolkozásra készítő eszme lett felvetve.

Így például az a kívánság, hogy a pénzügyigazgatóságok főnökei a VI. és azok helyettesei a VII-ik fizetési osztályba soroztassanak, tekintettel a többi hivatalvezetők által elfoglalt hierarchikus állásra, nemcsak méltányos, de az előmenetel szempontjából kívánatos is.

Ámde vannak a közigazgatásban még más bajok is, a melyekkel szintén érdemes foglalkozni.

Nézzük meg a XI. fizetési fokozatban levő *adótisztek* és *állami végrehajtók* rangsorozati jegyzékét. Találunk ott derék, képzett tisztviselőket, kik másfél évtized óta egy lépéssel sem haladtak előre, az állami végrehajtók pedig, a

kik tudvalevőleg a pénzügyigazgatóságoknál fogalmazói teendőket végeznek, már a néhány év óta ismétlődő költségvetési kalamitások folytán mondhatom hivatásos kenyérgeresztük egy jó részétől lettek megfosztva.

Már tizenhat éve annak, hogy a közvetlenül levonandó illetékek megszabását az adóhivatalok, tényleg pedig az adótisztek teljesítik. Ezt a nehéz feladatot ezek az urak lan-kadatlan ügybuzgósággal és sok esetben kiváló szakértelemmel végzik, de azért még nem volt eset reá, hogy bárki is ezen kitünő szakértők közül soron kívül magasabb fizetési fokozatba került volna.

Az állami végrehajtók, kik az államnak ugyszólván költséget sem okoznak, mert fizetésük a végrehajtási illetékekben fedezetet talál, már évek óta az egyenes és fogyasztási adók terén magasabb minőségű erőket tökéletesen pótolnak, van köztük olyan, ki 18—20 szolgálati év után sem képes a X. fizetési osztályba jutni. Hát lehet-e ily viszonyok mellett azon csodálkozni, ha ezen kartársainkból az eszményi ambíció kipusztul, hisz egész élete nem egyéb, mint keserves mellőzés és nélkülözés; ha tehát az elégedetlenség orvoslásáról akarunk gondoskodni, addig is, míg a XI—IX. fizetési osztályba sorozott állami tisztviselők helyzetén a törvényhozás segít, enyhítse ezek bajait a hivatali főnök, mert ez hatalmában áll.

Egy igen magas állású és a p. ü. tisztviselők személyes ügyeivel behatóan foglalkozó tőzsgyökeres magyar úri ember e sorok írója előtt évekkkel ezelőtt így nyilatkozott: «Ha a fejemet valamennyi p. ü. igazgató vállára illeszthetném, nem volna elégedetlenség a p. ü. tisztviselők között.

Többet nem mondott, de e szavak commentárját megtalálhatja minden hivatali főnök, a midőn a helyszíni szemléket igénylő szolgálatot azok által végezteti, a kik erre a kis mellékjövdelemre leginkább reászorulnak.

Horvátország egyik legnagyobb megyéjében egy kiváló szakember, a ki jelenleg közigazgatási bíró, azt a praxist honosította meg, hogy nemcsak az állami végrehajtók, hanem az adótisztek által is foganatosította a közvetlen adófizetők elleni végrehajtásokat és pedig oly fényes eredménnyel, hogy volt adókerület, a hol az év végén hátralék alig maradt, mert a kiküldött adótiszt, a ki a külszolgálatra való rátermettségét be akarta igazolni, mindent elkövetett, hogy eredményt mutasson fel.

A külszolgálatból jutott téli szükségletre, karácsony ünnepére és midőn a szent estén a hivatalnok-család aprai körülállják azt a szegényes kis karácsonyfát, hálattal érzéssel és szeretettel gondol a tisztviselő ama jóindulatu főnökre, a ki neki és családjának ezt az örömet megszerezte; az ily ember keblét nem a hivatalos *kellő*, hanem a való *tisztelet* tölti el az állami hivatal élén álló főnök és annak intézményei iránt.

Ily módon nevelhetjük és ápolhatjuk az odaadó ragaszkodást és szeretetet a hivatás iránt. Hogy miképen akadályozzuk meg az állítólag rohamosan hanyatló minőségét, ezzel a kérdéssel szerkesztő ur engedelmével egy külön cikkben óhajtók foglalkozni.

Huszár Márk
m. kir. pénzügyi titkár.

A nyugdíjpótló intézet.

Az állami tisztviselők két irányban érzik a jelenlegi nyugdíjilletmények korlátoltságából folyó hátrányokat.

Egyfelől szűkösen bánik a fennálló nyugdíjtörvény a hátramaradt özvegyekkel és árvákkal, másfelől maguk a tisztviselők sem lehetnek megelégedve azzal, hogy az államszolgálat megszüntetésével illetményeik csökkenjenek.

Ebből kifolyólag két irányban óhajtanak a tisztviselők a nyugdíjilletmények tekintetében javulást. Részesüljenek az özvegyek nagyobb özvegyi nyugdíjban és szűnjék meg az a korlátozás, hogy a kincstár csak három árva létében juttat nevelési járulékot az özvegynek. A másik óhaj az, hogy a lakbér számíttassék a nyugdíjba.

Hasonló óhajok merültek fel az osztrák tisztviselők körében, és mert a magyar tisztviselők fizetési rendszere majdnem azonos az osztrák fizetési rendszerrel, nem lesz érdektelen az osztrák tisztviselők hasonló mozgalmait és azoknak eredményét megismertetni.

Az osztrák tisztviselők a múlt század utolsó tizedében léptek sorompóba az özvegyi nyugdíjak és gyermeknevelési járulékok jobbá tétele iránt. Az osztrák kormány olyformán s oly föltétel alatt teljesítette kérelmét, hogy a javított nyugdíjellátmányok ellenértékeképen az évi fizetések 30%-át vonja le. Így jött létre az 1896. évi május 14-éről kelt nyugdíjtörvény.

E törvény fontosabb intézkedései a következők: Az özvegyek javára a tisztviselők utóljára élvezett illetményeitől független fix özvegyi nyugdíjakat állapít meg és pedig a fizetési osztályok szerint nagyobbodó mértékben. És pedig: az I., II. és III. fizetési osztály 6000 K, a IV. fiz. oszt. 4000 K, az V. fiz. oszt. 3000 K, a VI. fiz. oszt. 2400 K, a VII. fiz. oszt. 1800 K, a VIII. fiz. oszt. 1400 K, a IX. fiz. oszt. 1200 K, a X. fiz. oszt. 1000 K és a XI. fiz. oszt. 800 K.

Kimondja továbbá ez a törvény, hogy az özvegyeket a meglevő gyermekek számára való tekintet nélkül minden gyermek után az özvegyi nyugdíj $\frac{1}{5}$ -e illeti, míg a gyermek 24-ik életévét betölti, vagy addig az időig, míg ellátást talál.

Az 1900. év vége felé több tisztviselő-egyesület oly kérelemmel fordult az osztrák kormányhoz: állapíttassék meg hivatalból, hány %-ot kellene a tisztviselőknek mindenkor működési járulékból (nálunk lakbérnek nevezik ezt az illetményt) fizetni, hogy a teljes működési járuléknak a nyugdíjba való betudására fedezet nyeressék. A minisztérium késznek nyilatkozott e kérelem teljesítésére és a belügyminisztériumbeli magánbiztosítási osztály megajánlta a beérkezett öszszadatok alapján a vonatkozó számításokat.

A kiszámítás eredménye, hogy azon esetben, ha minden fizetési osztályban a legkisebb lakbérnek vétetnének a kérelmezett nyugdíjpótlás alapjául, akkor oly hozzájárulási összeg kívántatnék a tényleges szolgálatban levő államtisztviselőktől, mely a már levonásba hozott 3%-os nyugdíjjárulékkal együtt 384%-át tenné ki a jövőben a levonás tárgyát képezendő öszszilletményeknek. E kiszámításnak feltételét képezi, hogy az összes államtisztviselők ezen járulékokat fizetni fogják és az összes fizetési osztályok részére megállapított lakbér mint nyugdíjpótlék általánosságban azonnal hatályba fog lépni.

Azonkívül feltétel gyanánt vétetett, hogy mindazon állami alkalmazottaknál, akik 30 vagy több szolgálati évet betöltöttek, a vonatkozó fizetési osztálynak megfelelő lakbér csak azon esetben fog a nyugdíjba beszámíttatni, ha ezek a megfelelő járulékokat 10 évre számítva, előzetesen lefizetik.

Hogy a hozzájárulási összegek mily magasak, mutatja az, hogy pl. a XI. rangosztályu 1600 K-ás tisztviselő fizet ma 48 K nyugdíjjárulékot, ha pedig lakbére beszámíttatik, fizetne 70 K-t. A XI. rangoszt. 2. fokozata fizet ma 54 K-t, fizetne 78 K-t; az I. fok. fizet 60 K-t, fizetne 86 K-t. A X-ik

rangfokozatban a mai 66, 72 és 78 K helyett fizetne 96, 104 és 112 K-t. A IX. rangosztályu fizetne a 3. fokban 84 helyett 122 K-t, a 2. 90 K helyett 130 K-t és az 1. 96 K helyett 138 K-t. A VIII. rangfok. 108, 120 és 132 helyett fizetne 156, 172 és 187 K és így tovább.

Az osztrák tisztviselők a közzétett kiszámítási tervet után azon meggyőződésre jutottak, hogy jelenlegi illetményeik, különösen pedig az előmenetel mostoha volta mellett képtelenek volnának a nyugdíjcélna szolgáló eddigi 3%-os fizetési levonáson kívül egyéb hozzájárulási összegeket fizetni. És így a lakbérnek a tisztviselők nyugdíjába való beszámítása ma is megoldatlan kérdés.

Az elmondottakból és a közölt adatokból kitűnik egyfelől, hogy amennyiben a magyar állami tisztviselők hasonló aspirációk keresztülvitelét óhajtanák, kívánságuk teljesítése minden esetre az eddigi illetmények oly tekintélyes részét absorbeálná, hogy a kérdés fölvetése minden esetre körültekintő gondosságot és bölcs megfontolást igényel.

És pedig következő okoknál fogva: Köztudomású dolog, hogy a magyar államtisztviselők illetményei az adott életviszonyoknak nem felelnek meg. Abszolút méreteik a IX. fizetési osztály második fokozatáig kisebbek az osztrák fizetésekénél, az előmenetel gyarlósága pedig lehetetlenné teszi, hogy a tisztviselők tulnyomó része az anyagi korlátoltságból egyáltalában kivergődjék; ez vonatkozik különösen azon kisebb állami tisztviselőknél, kik a középiskolai 4. osztály elvégzésén alapuló állásokat foglalják el; ezek tulnyomó részét képezik az állami tisztviselő-karnak s ezek azok, kik rendszerint az utolsó fizetési osztályban kezdik és be is fejezik hivatali pályájukat. A számvevőségbeliek csak valamivel jobb előmenetelben részesülnek.

Igy nyilvánvalóvá válik, hogy minálunk a tisztviselők járandóságainak nyugdíjpótlékokra szolgáló *obligatorius* megterhelhetése a legtöbb tisztviselő jelenlegi gazdasági viszonyait érzékenyen alterálná. A most élvezett illetmények alig képesek a családos tisztviselők háztartásának elsődrendű szükségleteit zavartalanul kielégíteni, miképen legyenek tehát ezek a tisztviselők képesek e szűkre szabott fix évi jövedelmet csonkítani? De általános gazdasági szempontok is az ellen szólnak, hogy addig, míg a fizetésjavítás az egész vonalon be nem fejeztetik, különösen míg a tisztviselők az 1600 K kezdő fizetésen alapuló illetményeket és a korpótlékokat nem élvezik és az első fizetési fokozatok be nem töltetnek, nyugdíjpótlékokra szolgáló általánosan kötelező levonások útján elérendő jobb nyugdíjellátmányok követeltessenek. Ilyen levonások nem volnának egyebek, mint tőkegyűjtés a jövő számára, ámde nemzetgazdasági szempontból is tekintve, tőkegyűjtések csak ott indokoltak és javasolhatók, ahol szabad feleslegek állanak rendelkezésre. Nem szorul azonban beigazolásra, hogy az állami tisztviselők zöme jelenleg ilyen kedvező helyzetnek nem örvend.

(Folyt. köv.)

Dr. Detre László.

A mi körünkből.

Jó félév óta nagy munka folyik a fővámpalotában. Az osztrák-magyar vámterületre érvényes, az 1882. évi XVI. tcikkkel életbeléptetett általános vámtarifa megváltoztatásáról, illetve a betűsoros árulajstrom helyett, megfelelő vámtarifa-magyarázat megalkotásáról van szó.

Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a mai vámtarifa betűsoros árulajstroma már rég idejét multa. Nem felel az megcéljának. A vámtarifa újabb csoportosított tételeihez alkalmazkodó magyarázó munka lesz hivatva ezt a betűsoros árulajstromot pótolni. Ennek megírásával a budapesti m.

kir. fővámvivatal kiválóbb tisztviselőit a fővámgazgató: *dr. Lehrer Péter* még az év elején bizta meg.

A bizottságban, a mely munkájával már elkészült, a következők működtek: *dr. Csulak Lajos, Magyar Miklós, Armos Sándor, Vutskits Miklós és Matolay Ferenc* m. kir. vámfellenőrök és *Ruzitska György*, valamint *Sikorszky Titusz* m. kir. vámfőtisztek.

Ez évi szeptember közepe óta a bizottság által készített tervezet az összes bizottsági tagok jelenlétében, *Marschalkó József* pénzügyministeri osztálytanácsos elnöklete alatt, valamint *dr. Lehrer Péter* ministeri osztálytanácsos, fővámgazgató, *Hankiss János dr.* pénzügyi tanácsos, igazgató-helyettes és *Sibelka János* kir. tanácsos, fővámárnok részvételével alaposan megvitattatott, illetve az egyes tagok munkája a legszigorubb kritika alá vétetett. Ezen az alapon aztán oly kiváló munka került a nyomda alá, a mely a maga nemében ritkítja párját. Alkalmunk volt ezt a munkát megtekinteni és igaz lélekkel mondhatjuk, hogy a magyar vámszakma vezetői büszkeséggel bocsáthatják azt a szakmákörök rendelkezésére, mert hasonló gondossággal készült munka alig van más államban. De tanuságot tesz ez a munka arról is, hogy a magyar vámszakma vezetése jó és bölcs kezére van bízva és ha úgy halad ez a szakmákör, mint a legutóbbi pár évben, e téren is nagy alkotásokra lehetünk elkészülve.

Az eddigi árulajstrom az alfabetikus rendszert követte, a minék az az igen nagy hátránya van, hogy nem lévén szisztematikus, a tisztviselő és a felek egy és ugyanazon árura nézve kénytelenek voltak 3, 4, sőt néha 10 vezérszó alatt, az áru minősítésére vonatkozó rendelkezéseket felkeresni. E mellett a kezdő tisztviselőknek a tanulás is felette meg volt nehezítve, mert nem lévén rendszer az összeállításban, a tisztviselő a sok keresgélés közepette egészen elveszítette a vezérfonalat. Mindezek a hátrányok az új magyarázatokkal most megszűnnek, mert minden egyes tarifa-számnál a tisztviselő és a felek rögtön rendszeresen feldolgozva ott találják az áruk leírását, a melyből az árukat a kezelésnél felismerhetik. Megtalálják továbbá azon tarifális magyarázatokat, a melyek az áruknak a tarifában való beosztására karakterisztikus befolyással bírnak. Ezáltal a kezelés — mert a tisztviselő mindent egy helyen talál — sokkal könnyebb lesz, a kezdő tisztviselőnek pedig ezen összeállításból a tanulás felette meg lesz könnyítve.

Mindezeket a rendelkezéseket egy betűsoros index fogja kiegészíteni, a mely különösen az első időszakban, felette nagy könnyebbségre lesz a tisztviselőknél és feleknek egyaránt, mert ebből egyszerű betekintés útján megtalálható a tarifa száma, a hol az árura vonatkozó magyarázatok részletesen ismertette vannak.

Az új vámtarifa a mainál sokkal részletesebb lévén, ha életbe lép, nagy és nehéz feladat vár a m. kir. vámvivatali tisztikarra. Egészen új munkakör előtt állanak a tisztviselők, melynek kereteit és részleteit meg kell ismerniök, megtanulniök. Hogy éppen ezen okból a munka, különösen eleinte, kissé nehézkesen fog folyni, ez magától értetődik. De ha minden nehézség nélkül le is lesznek győzve az átmenet okozta akadályok, akkor is az új tarifával járó több munkát a mai személyzet nem fogja elbírní. A mai személyzeti létszám már is kevés. Eddig is csak tulong-tul megfeszített munkássággal lehetett boldogulni.

Csak hogy az ilyen megfeszített munka nem tarthat soká, mert az ember bizonyos fokig munkaképes, azon tul idegzete, munkabírása tönkremegy és idő előtt elkopik. A vámtisztviselőkkel is így vagyunk. Budapesten a vámszakma terén tulong-tul sok a munka, de kevés a munkaerő. Kevés a mostani viszonyok között is. Ha pedig az új vámtarifa életbe lép, okvetlenül kell Budapestre mintegy 20—25 munkaerő, valamint kell a vidék nagyobb forgalmu vámvivatalainál is, így például Pozsonyban stb. Ha a személyzeti létszám 30 egyénnel szaporittatik is, nem tudjuk, elég lesz-e ez a szaporítás a munkatöbblet legyőzésére.

Hogy a kormány a mai viszonyok között mily utonmódon teremti elő ezt a személyzetszaporítást: nem tudjuk. De annyi tény, hogy e nélkül a nagy gépezet működése meg fog akadni, minélfogva a minsternek nem marad egyéb hátra, mint a szükséges munkaerő-többletet a saját felelősségére előteremteni.

A mi már most az új állapotba való átmenetelt illeti,

az, úgy hisszük, nem fog nagyobb nehézségeket okozni. A m. kir. fővámgazgató ugyanis máris foglalkozik e kérdésnek legapróbb részleteivel és mire az idő elérkezik, a rendelkezésére álló szakerőket úgy fogja felhasználni, hogy a munka folytonosságában nagyobb rázkódítás elő ne álljon. Ugy tudjuk, hogy a hét-tagu bizottság tagjai közül többeket kiküld a vidékre, hogy ott az új tarifa és ennek magyarázatára nézve a szükséges szóbeli utbaigazitásokat és felvilágosításokat megadják, szóval: hogy a vidéki vámtisztviselőket megfelelően kioktassák. Hogy ez a kiküldetés később újabb helyszíni szemlékkel is lesz összekötve, melyeknek az lesz a céljuk, hogy a fővámgazgató az új alapon való működésről tájékozást nyerjen, ez magától értetődik.

Szóval: nagy és fontos átalakuláson megy keresztül legközelebb a magyar vámszakma. Egy pillanatig sem kételkedünk, hogy ezen átalakulás csak a szakmákör megizmósodására fog vezetni.

Talán emliteni sem kell, hogy az új munkát megteremtésében a főérdem *Marschalkó József* osztálytanácsosé, a ki már az új tarifa megalkotásánál érvényesítette összes szaktudását és a magyarázatok megírásánál, *dr. Lehrer Péter* fővámgazgatóval egyetemben igyekezett irányítólag hatni. Hónapok óta ott elnököl *Marschalkó*, naponta a bizottság élén és a feldolgozott munkaanyag felülbírálatában, valamint egyáltalában a nagy munka megalkotásában oly buzgalmat fejt ki, a mely buzditólag, serkentőleg hatott a munkatársakra is, a kik teljes ambícióval igyekeztek vezetőik intencióinak megfelelni.

Ugy *Marschalkó József*, mint *dr. Lehrer Péter*, a fővámgazgató, meglepéssel és némi büszkeséggel utalhatnak arra a kiváló munkára, a melynek létrehozása és megteremtése első sorban az ő érdemük. De részt vesz ebben az érdemben a fővámgazgató helyettese *dr. Hankiss János* p. ü. tanácsos is, valamint a bizottság minden egyes tagja.

A m. kir. pénzügyministerium képviselői, ha majd megkezdhetnek Ausztriával a tárgyalások, nyugodt lélekkel mutathatják be a magyar vámszakma derék szakférfiai által megteremtett munkát, a mely méltán jogot formál arra, hogy a külföldi szakkörök érdeklődését is felkeltse.

Egyesületi élet.

× *Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületéhez* még az év elején indítvány adatott be, hogy az Egyesület vagy maga létesítsen, vagy segítse elő egy *nyugdíjpótló egyesület* alakítását. Ezt az indítványt a választmány kiadta *dr. Detre László* egyesületi titkárnak azzal, hogy a kérdést tanulmányozza, és ennek eredményéről tegyen jelentést. A november 4-én tartott választmányi ülésen pedig felhívta, hogy jelentését foglalja írásba és adja azt át az Egyesület hivatalos lapja szerkesztőjének, hogy az közzétehető legyen. Az volt a célja ennek a határozatnak, hogy egyrészt a választmány minden egyes tagja figyelemmel olvashassa el a jelentést, másrészt, hogy az Egyesület tagjai is tudomást szerezzenek a kérdés tanulmányozásának eredményéről. Ezt a jelentést kezdjük közölni lapunk mai számában.

× *Az Osztrák-Magyar Első Általános Tisztviselő-Egylet* a mostani évben érte el fenállásának 40-ik évét, mely alkalomból az Egyesület egy jókora füzetben nagy vonásokban számot ad eddigi tevékenységéről. Nem lehet tagadni, hogy erre oka is van, mert fenállásának negyvenedik évfordulóján önézzettel tekinthet vissza a megfutott utra. Hasznos és eredményes volt működése, a mit az a tény is bizonyít, hogy a jótékony célokra szolgáló általános alapja ma már 641 ezer koronára szaporodott. Ezen alap jövedelméből fordít az egylet évente 20 ezer koronát tagjainak segélyezésére, valamint 16 ezer koronát felül gyógysegélyekre és körülbelül 8000 koronát tanszegélyekre. — Foglalkozott az egylet tisztbi biztosítékok letételével is és ezen a címen 3 millió 6 százezer korona előleget adott a tisztviselőknél. Az egylet a tisztviselői érdekekben több irányban lépéseket is tett. Így 1883-ban a pesti takaré- és előleg-

társulat utján kérelmezte a magyar tisztviselők részére a szolgálati pragmatikát és új nyugdíjtörvény alkotását, valamint a budai szövetkezet utján 1889-ben az illetmények rendezését. A pragmatika megírására szintén hozzájárult adományával a költségekhez. Az egyesület működésének legnagyobb tere az életbiztosítás. Ebben a tekintetben nagy eredményeket ért el, a mit az is igazol, hogy a biztosított összeg már 175 millió 91 ezer koronára emelkedett. A tartalék az 50 milliót felülmulja. Mióta az egyesület fenáll, összesen 71 millió 980 ezer korona lett halálozás folytán kifizetve. — Magától értetődik, hogy takaré- és előleg-társulatai utján is igyekszik a tisztviselők anyagi bajain segíteni. Bajos dolog azt a nagy működési tért méltóképpen és részletesen leírni. De annyit kötelességünk elismerni, hogy az Egyesület vezetősége oly polcra juttatta az Egyesületet, a melyen ez idő szerint Európa egyetlen egy ilyen irányú egyesülete sem áll. Az által pedig, hogy Budapesten főképviselettséget állított fel, oly régi kívánalmat teljesített, a melyre egyrészt az egyesület, de másrészt a magyar tagok érdekében is szükség volt.

× *Az Osztrák-Magyar Első Általános Tisztviselő-Egyesület* igazgató-tanácsa, legutóbb tartott ülésében 18.000 koronát engedélyezett oly célból, hogy az a beteg egyesületi tagoknak gyógysegélyek címén kiadassék. Kaphatják oly tagok, a kik 1903 január elseje előtt már tagjai voltak az egyesületnek. Az egyesületnél *biztosított* tagok előnyben részesülnek. A segélyek csak gyógyhelyekre adhatók. Az engedélyezett segélyből az összeg első fele a gyógyhelyhez való utazás megkezdése idején, a nyert szabadságról szóló rendkívény előmutatása, a másik fele pedig a gyógyhely elhagyása után, a fürdőorvos bizonyítványa alapján fizetetik ki. A folyamodványokhoz nyomtatványok kaphatók az egyesület központi vezetőségénél, vagy minden takaré- és előleg-társulatnál. Ezen nyomtatvány rovatai pontosan kitöltendők. Mellékelendő: az utolsó kinevezési okmány, a tagsági jegy, orvosi bizonyítvány. A magyar tagok az illető magyar takaré- és előleg-társulatnál nyújtsák be kérvényüket és pedig legkésőbb 1906. évi március 15-éig Bécsbe (I. Wipplinger-Strasse 25.). A segély csak egy évre, jelen esetben 1906-ra lesz engedélyezve. — A midőn ezen feltételeket t. kartársainkkal tudatjuk, egy megjegyzést kell tennünk. Utóbbi években feltűnt, hogy a magyar tagcsoportok részéről a gyógysegélyekre nézve igen kevesen jelentkeztek, a minek aztán az volt a következménye, hogy az egyesület központi vezetősége nem juthatott abba a helyzetbe, hogy a magyar tagok részére annyit folyósítson, a mennyi e célra előre látva volt. Hogy ez ezután elő ne forduljon, figyelmeztetjük mindazon kartársainkat, a kik az egyesületnek, vagy az egyesület valamelyik takaré- és előleg-társulatának tagjai, feltéve, hogy orvosi rendeletre gyógyhelyet kénytelenek felkeresni, miként a mostani kedvező alkalmat ragadják meg, mert mégis nagy jótétemény az, ha az egyesület segélyét igénybe véve, nem a maga költségén kénytelen a gyógyhelyet meglátogatni. Abból a 18.000 koronából, a mit az egyesület gyógysegélyekre szánt, jó nagy összeg esik a magyar tagokra. Csak igénybe kell azt venni.

× *A Tengerparti Állami Tisztviselők Egyesületének* eddigi elnöke: *Benyovszky Lajos* törvényszéki bíró Fiuméből elhelyeztetvén, jó ideig az alelnök: *Molnár Aladár* végezte az elnöki teendőket. Ujabbán pedig az elnöki állásra *Fest Aladár* gimnáziumi igazgató lett megválasztva.

× *Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének* pénztárába 1905 november hóban a következők fizettek tagdíjat:

Szigethy Elek Arad 2 K, Prepeliczay Antal Galgóc 4 K, Dobrovics Győző és társai Budapest 20 K, Eszéki posta- és távirtdahivatal tisztikara 32 K, M. kir. honvédelmi ministerium tisztikara 14 K, Urbán István Budapest 4 K, M. kir. dohányváru-raktár Budapest 8 K, A m. kir. curia tisztikara 6 K, A koronaügyészség és főügyészség tisztikara Budapest 12 K, A budapesti kir. ítélőtábla tisztviselői 18 K, A löcsei állami tisztviselők köre 35 K, A lippai állami tisztviselők köre 31 kor.

Apróságok.

Karlsbadban nagyon megtetszett valami Bogisich törvényszéki elnöknek, de kényelmi szempontból nem akart utána járni. Egyszer azt mondja neki Mikszáth:

— Megszerzem én azt neked méltóságos uram, de nem ingyen.

— Nos, mit adjak Kálmánkám?

— Hát egy kis hivatalt kérnék tőled.

Hivatal? neked? és *miféle?*

— Szakértő szeretnék lenni a törvényszéknél.

— Te?!

— Tudod: olyan átkozott rossz stylusa van az ítéleteknek, hogy nagyon elkélne ott egy magyar nyelvbeli szakértő!...

*

Néhai Bogisich törvényszéki elnök könnyen haragudott azokra a bírókra, a kik nem adtak a külsejükre. Egy bírónak, a ki hanyagul borotvált állal lépett eléje, olakiáltott:

— Vigyázzon, kibőki a szememet — sörtével!...

*

Deák Farkas osztálytanácsos volt az igazságügyministeriumban. Nála járt Tóth Kálmán költő és bajai képviselő, hogy ne szüntessenek meg a bajai törvényszéket. Deák Farkas nem tudott jót ígérni, vagy nem akart.

— No megállj, Farkas! megsíratod te ezt! — fenyegette meg a költő-képviselő.

Nem-okára Perczel lett igazságügyminister és installációjkor nagy lakomát adott. Tóth Kálmán, a ki ott sem volt, azt írta erről a Bolond Miskában: — A minister *francia* szellemességgel és *magyar* pezsgővel traktálta vendégeit, a kik azt mondták egymásnak: — lenne inkább a szellemesség magyar és a pezsgő — francia!

Perczel megfogja a házban Tóth Kálmánt:

— Hogy gunyolódhatsz így Kálmán, hiszen nem is igazat írtál!

— Nem igaz? Ej akkor az a huncut Deák Farkas félrevezetett!

Perczel megjegyezte ezt és egész ministersége alatt haragudott Deák Farkasra, a ki csak akkor tudta meg a harag okát, mikor már penzionáltatta magát.

*

Csermák Béla 20 év előtt a budapesti törvényszék elnöke volt. Nagyon hallott, de csak borus, esős időben. Ezt azonban nem mindenki tudta és így megtörtént, hogy a kire ma (borus időben) rákiáltott, hogy hangosabban beszéljen, azt másnap (derős időnél) összeszidta, hogy mit kiabál?

Volt azonban egy öreg szolgálója, a ki kitanulta az időjáráshoz alkalmazott hallási képességet és mikor egyszer az elnök becsengette, az elnöki szobába lépve, egyenesen az ablakhoz ment és kinézett az utcára. Az elnököt boszantá e kedélyesség és rászólt:

— Hát azért csöngettem én be magát, hogy az ablakomon nézegessen ki?

— Alázatosan kérem a méltóságos uramat, előbb megakartam tudni, hogy *susogva* kérdeztem-e, hogy mit parancsol, vagy — *tele tudóval?*

VEGYES.

* **Személyzetiek.** *Vladár Endre*, beregszászi kir. pénzügyigazgatót nevenapján testületileg üdvözölte az igazgatóság tisztikara. Az ünnepi szónok, *Kiss Dezső* pénzügyigazgató-helyettes szép szavakban méltatta a tisztviselők ragaszkodását és szeretetét főnökük iránt, ki meghatva mondott köszönetet az őszinte óvációért. — *Szép Lajos*, pénzügyi számtanácsos, a miskolci pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétség főnöke, visszatért szabadságáról. Örömmel

értésülünk, hogy egészségét teljesen visszanyerte. — *Szabó Elek* szombathelyi törvényszéki bíró tiszteletére a komáromi törvényszék elnökévé való kineveztetése alkalmából a szombathelyi törvényszék területén működő bírák nagyszabású bucsubankettet fognak rendezni.

* **A tisztviselők és a kaszinók.** Nem mondunk új dolgot, ha azt állítjuk, hogy alig van széles e hazában *kaszinó* vagy *kör*, a melynek fentartó, eltető elemét nem a tisztviselők képeznék. Hiszen egyáltalában minden társadalmi akciónak — különösen a vidéken — a tisztviselő az eltető, a mozgató ereje. Az ő támogatása, az ő közreműködése nélkül a legjobb eszme sem képes életre kelni. És dacára ennek mit tapasztalunk? Tessék csak meglátogatni a *vidéki kaszinókat*, a hol az intelligencia szokott naponta megjelenni! Ugyanaz a kaszinó, a melyet *filléréivel a tisztviselőkar tart fen*, vagy legalább is nagy részben elősegíti a kaszinó fenállását, ugyanaz a kaszinó nem tartja érdemesnek tisztviselő-tagjait arra, hogy a sokféle lap között *tisztviselő-érdekű lapot is járasson*... Ha pedig kufatjuk ennek a szomorú állapotnak a forrását, csakhamar meggyőződhetünk arról, hogy a hiba itt nem is annyira a kaszinóban, vagy az illető kaszinó vezető egyéneiben, hanem a *kaszinó tisztviselő-tagjaiban rejlik*, a kik nem elég erőlyesen követelik és sürgetik a saját érdekeiket képviselő lapnak a kaszinó részére való megrendelését. Pedig a mi közös érdekünk, hogy például a *mi lapunk eszméi és ígéri a nagy közönséghez is eljussanak*. Hogy ott, a hol kell, a nagy közönségben is éleszsűk, majd, a hol arra szükség van, fentartsuk és állandóvá tegyük a *közérdeklődést* mindazon kérdések iránt, a melyek a tisztviselőkar boldogulásával vannak összekötve. Ugy kellene annak lenni, hogy a kaszinók olvasó-asztalai útján ismerje meg a nem-tisztviselő közönség is a mi aspirációinkat, a mi jogos kívánságainkat. Ezen a bajon tisztviselőtársaink most, az év végével, a midőn minden kaszinó foglalkozik a lapoknak a következő évre való megrendelésével, könnyen segíthetnek. Tessék az *indítvány- vagy panaszkönyvbe e részbeni kívánságaikat beírni*, vagy, a ki tagja a választmánynak, *adja elő a tisztviselő-tagok óhajtasait magán az ülésen* és lehetetlen, hogy a kaszinó vezetői *az ilyen jogosult kívánság elől elzárkózzanak*. Csak *egy szemernyi ügybuzgalom* kell, hogy valóra váljék az az óhajtasunk: vajha a mi lapunk és ennek eszméi tért hódítanak ott is, a hol eddig lapunkat nem olvasták, vagy a hol talán a tisztviselő-mozgalmak jogosultságáról sincsnek meggyőződve... Mi megpendítettük, szóvátettük a kérdést. Tisztelt kartársainktól függ most már, hogy felszólalásunknak meg legyen a kívánt, az óhajtott eredménye.

* **Szolgálati jubileumok.** *Farkas Győző*, pénzügyi tanácsos, aradi m. kir. pénzügyigazgatónál 30 éves szolgálati jubileuma alkalmából, november hó 29-én tisztelegtek *Embey Iván* pénzügyi titkár, helyettes pénzügyigazgató vezetésével az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség, adó-, só- és fővámbivatal tisztikara. Embey tartalmas szavakban tolmácsolta a tisztviselők érzelmeit. Ama munkásság — ugymond — a mit eddig kifejtett, csak javára szolgált a hazának és társadalomnak. Végül szerencsét kívánt jövendő pályafutásához s egyszersmind tolmácsolta azok érzelmeit is, kik az ő tiszteletére összegyűltek. *Farkas Győző* pénzügyigazgató meghatottan mondott köszönetet. Ő — ugymond — csak egy egyszerű hivatalnokember, ki 30 éve működik ezen a pályán s ha azt hozzák fel neki érdemül, hogy a kötelességét teljesítette, úgy kéri a jelenvoltakat, hogy jövőben is tartsák meg őt szeretetükben. — *Tóth Lajos*, aradi m. kir. adótárnoknál, 30 éves szolgálati évfordulója alkalmából, november hó 26-án tisztelegtek az aradi m. kir. adóhivatal tisztviselői. *Kálmán Főzsef* ellenőr tolmácsolta a tisztikar érzelmeit. *Tóth* adótárnok meghatottan köszönte meg kartársai jókívánatait.

Udvözölték még ez alkalomból *Farkas Győző* pénzügyi tanácsos, aradi m. kir. pénzügyigazgató és a felettes igazgatóság és mellé rendelt számvevőség részéről számon. Az adóhivatali tisztviselők lefénképeztették magukat és ezt a képet átadták az adótárnoknak. — *Tóth István*, nagybecskereki pénzügyigazgató, harminc éves szolgálati jubileumát a nagybecskereki pénzügyi tisztikar folyó évi december hó 7-én ünnepelte. Ez alkalommal ugyanis a tisztviselők *Kovács János* pénzügyi tanácsos, igazgató-helyettes vezetése alatt testületileg megjelentek a pénzügyigazgató előtt, hogy szerencsekívánataiknak kifejezést adjanak. Az üdvözlő beszédet *Kovács János* tartotta. A tisztikar megfestette a jubiláns arcképét, melyet ez alkalommal adott át. *Tóth István* 1849-ben született Nagy-Lozson. Tanulmányait Sopronban és Győrött végezte. 1875-ben lépett szolgálatba, a mikor a soproni pénzügyigazgatóság pénzügyi fogalmazóvá kinevezte. 1877. évben a pénzügyministerium a soproni adófelügyelő mellé pénzügyi fogalmazóvá, 1884. évben ugyancsak oda pénzügyi titkárrá és ugyanazon évben adófelügyelő-helyettesé nevezte ki. 1896. évben pénzügyminis-teri titkárrá neveztetett ki és a pénzügyministeriumban e minőségben 1900. év február végéig működött, a mikor kir. tanácsossá lett kinevezve és mint pénzügyigazgató lett a nagybecskereki m. kir. pénzügyigazgatóság élére állítva és e minőségében érte el állami szolgálatának 30-ik évét.

* **Nyugdíjtörvényünk** több rendbeli hiányairól már több alkalommal szólottunk. Arról azonban még nem tettünk említést, hogy ennek a törvénynek egyik hiánya az is, hogy nem foglal magában *pozitív rendelkezést* arra nézve, hogy a tisztviselő mennyi szolgálati idő után és mily korban nyugdíjazandó, ha kell, *az illető akarata ellenére* is. Innen van aztán, hogy ha az ember előveszi egyik-másik szakmá-kör rangsorozati névjegyzékét (feltéve, hogy abban az első hivatalos eskü ideje ki van tüntetve), csodálkozva látja, hogy oly egyének is állanak még aktív szolgálatban, a kik már régen mindenképen megérették arra, hogy helyüket a fiatalabb generáció munkabíró tagjainak átengedjék. Ki kellene mondani, akár ministertanácsi határozat alapján is, hogy az a tisztviselő, a ki elérte szolgálatának 40-ik évét, vagy a 65 éves életkort, azt *feltétlenül nyugdíjba kell helyezni*. Ezzel a pozitív rendelkezéssel szemben mindenki belenyugodna a változhatatlanba és nem fordulna elő olyan eset, *hogy hetvenöt éves emberek, ötven évi, sőt ötvenen túli szolgálat után is szolgálatban állanak*. Kérdezzük: fel lehet tenni bármelyik tisztviselőtársunkról azt, hogy 50 évi szolgálat után a legkisebb állást is *méltóképen* tudja betölteni? Avagy lehetséges az, hogy 75 éves agg ember oly testi és szellemi mozgékonytsággal végezze hivatalos teendőit, a mint azt minden tisztviselőtől méltán és jogosan megkívánhatják? De van az ilyen kivételeknek még más hátránya is. A fiatalabb generáció előmenetele el van zárva. Huzza az igát, dolgozik és ezzel szemben *munkaképtelenek* kapják a magasabb állással járó fizetést. Ez legalább is nem méltányos és nem igazságos eljárás. Már ezen okból is ennek a rendszertelenségnek véget kell vetni. Mert lehetetlen, hogy egy-egy tisztviselő, nem tudjuk micsoda magánérdeke vagy passziója miatt egy egész sor, alatta szolgáló kartársa ne mehessen előre, el lévén előle zárva az ut. Az öreg, az elaggott ember menjen nyugdíjba: ez a *természet törvénye*, de ez az osztó igazság is. A ki pedig nem akar menni, azt meneszteni kell. Öreg, elaggott emberek szeszélye nem alkothat rendszert.

* **A járási számvevői** intézményre nézve a temesvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség a következő véleményt terjesztette a ministerium elé: A járási számvevők legnagyobb része nélkülözi azt a szaktudást, gyakorlatot, hogy önállóan képes lenne a járásbeli községek vagyongazdálkodási teendőit helyesen irányítani. Működésük nincs kellő ellenőrzés alá helyezve. Mig ez orvosolva nem lesz, gyakorlati haszna az intézménynek alig lesz. Jelenleg a központi

számvevőség tagjainak nincs is módjukban a községi háztartási ügyekben tapasztalatokra, gyakorlottságra szert tenni. Egyrészt az ilyen ügyek most már csak elvéve kerülnek oda, másrészt a számadások s költségvetések csak főnöki felülvizsgálat tárgyát képezvén: ha ezek átnézésével begyakorlott számvevő meg is bizatik, mások kitanítására sem idő, sem munkaerő, de még az ahhoz szükséges nyilvántartások stb. sem állanak rendelkezésre. A jelenlegi rendszer mellett a központban a járási számvevőktől jogosan megkívánható gyakorlottság, tapasztalatok nem sajátíthatók el. A járási számvevő munkája — a számadások és költségvetéseket kivéve — szak szempontból nem bíraltatik felül, hisz javaslatai nem kerülnek felülvizsgálat céljából a központi számvevőséghez, hanem közvetlenül azok alapján történik az intézkedés. Szükséges tehát egyrészt gyakorlott számvevők kiképezhetése, másrészt a járási számvevők hatóságból ellenőrizhetése céljából: hogy a járási számvevő véleményei a központi számvevőség által felülbíráltassanak, azzal ép úgy, mint a járási számvevővel a községi háztartásra vonatkozó összes intézkedések közöltessenek. Az ép olyan nyilvántartásokat vezessen, mint a járási számvevő; a számadások és költségvetések a központban behatóan vizsgáltsanak felül s hogy a vármegye hatósága által elrendelt vizsgálatoknál központi számvevő vegyen részt. De mivel ily szervezet nagy személyszaporítást igényel, másrészt csaknem minden kétszeresen tartatnék nyilván és sok munka kétszeresen végeztetnék: önkéntelenül felmerül azon kérdés: vajjon nem lenne-e célszerűbb a járási számvevői intézményt eltörölni? A járási számvevő által elintézendő ügyek legnagyobb része és ép azok, melyek helyes ellátásaért a járási számvevői intézmény szerveztetett, olyanok: hogy ép úgy láthatók el a központból, mint a járási székhelyről (ilyenek az utasítás 12. §. f), g), h), a 13., 14., 15., 16. és 18. szakaszaiban felsoroltak); a többi teendők meg nem olyanok, hogy azok a járási számvevői intézménynek helyes elvekre való fektetésével járó óriási költségeket eléggé indokoltá tennék. Így a 12. a), b), c), d), e) és 17. pont alattiak ellátására egyáltalában nem szükségeltetik járási számvevő, teljesen elég: ha ezeket évente egyszer számvevő felülvizsgálja, a mi ezek közül helyszínen eszközözendő, azt központi számvevő is elláthatja. Tekintettel továbbá arra, hogy fegyelmi vizsgálatok s egyéb ilyenmű kiszállásoknál mi nehézséget sem okoz, ha nem járási, hanem központi számvevő vétetik igénybe: a járási számvevői intézmény fentartását csakis a 12. §. i) pontja értelmében a főszolgabíró vizsgálatainál való közreműködés tenné szükségessé. De eme eljárásoknál nem az a főcél, hogy a főszolgabíró vizsgálatait számvevő közreműködésével ejtse meg, hanem az, hogy a községi vagyonkezelés alapos, szakszerű vizsgálat tárgyává tétessék. Ilyen vizsgálat pedig a főszolgabírói vizsgálatoktól függetlenül külön is ejthető meg, sőt még jobban, mert az önállóan eljáró számvevő működésében nincs a főszolgabíró működésének időtartamához kötve. Sokkal több eredmény lesz elérhető, ha a központi számvevőség évente legalább egyszer minden községben szabályos pénz- és vagyonkezelési vizsgálatot ejtne meg és a mennyiben a központi számvevőknek a megye hatósága által való igénybevétele megkönnyítettetik, teljesen feleslegessé válik a járási számvevői intézmény. A községi háztartási ügyeknek a központi számvevőség által való ellátása és a járási számvevőknek a központba való rendelése esetén, a járási számvevői állások fele csaknem minden megyében megtakarítható lenne.

* **A számvevőségi szakmakör fejlesztésére, nevezetesen pedig a vidéki számvevőségek és a járási számvevők működésének helyszíni vizsgálatára** nézve tett megjegyzéseink, a mint az előre látható volt, szakkörökben kedvező fogadtásban részesültek. Napok óta kapjuk a vidékről az elismerő sorokat, a melyek különösen a központban szervezendő felügyelői állásokra nézve tett javaslatunkat emelik ki, mint olyat, a melylyel a vezető köröknek előbb-utóbb foglalkozni kell. Ily körülmények között kénytelenek vagyunk most már kijelenteni, hogy magát az eszmét *Ferber Nándor* p. ü. számtanácsos adta nekünk, a ki egy hozzánk intézett levelében most még azt a kérdést is felveti: vajjon nem volna-e helyes dolog, hogy azon esetben, ha a pénzügy-

ministerium számvevőségi igazgatói osztályában ilyenmű állások valaha szerveztetnének, ha az adóhivatalok rovincsolása is átutaltatnék ez osztályra? Közreadtuk ezt az ideát is: az illetékes körök dolga lévén, ennek életrevalósága felett ítéletet mondani. Számvevőségi dolgokról beszélve, nem hagyhatjuk szó nélkül *Ferber Nándor* kartársunknak lapunk szerkesztőjéhez intézett levelében a járási számvevőkre nézve tett megjegyzéseit. Fontosak e megjegyzések épen most, midőn lapunk mai számában közléstesszük a temesvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnek, a járási számvevői intézményre nézve tett jelentését. «Igaz, — így ír *Ferber* — hogy nem válik be az intézmény a pénzügyigazgatóságok szempontjából, ha ugyanis azok a járási számvevőt mindazon ügyekkel akarják megbizni, a melyeket eddig külön kiküldetések útján végeztek. Mert téves dolog az, ha a járási számvevőt a pénzügyi közigazgatás egy kirendelt közegének tekintik, mely mindig és első sorban az ő rendelkezésükre áll. Kevesebb lesz a panasz azonban, ha csak azon teendők teljesítését kívánják, melyek miatt azelőtt a főszolgabírókat keresték meg. Egyébként az idő itt is meg fogja mutatni a helyes közéletet, melyen haladva, a jogos igényeket ki lehet elégíteni.» — Annyi bizonyos, hogy a nagy halmaz vélemény, meg javaslat, a mely ma a számvevőségi igazgató asztalán fekszik és a melyek alapján most már ítéletet kell formálni a járási számvevői intézmény felett: sokban hozzá fog járulni ahhoz, hogy a mai tarthatatlan helyzetet tisztázza. Némileg megnehezíti a helyes és célszerű ítélet meghozatalát az a körülmény, hogy a beérkezett vélemények nem egyöntetűek. A hány, annyiféle. Egyben azonban valamennyi egyezik, abban ugyanis, hogy az intézmény a mai szervezetben nem felel meg rendeltetésének. A járási számvevő munkaképessége nincs kihasználva. Elősegíti a főbíró kényelemszeretetét és megtanulja a — semmittevést. Ezenkívül a legtöbb számvevő nem alkalmas e helyre. Szóval: nem irigyeljük azok feladatát, a kik ezt a beteg testületet megoperálni hivatva vannak.

* **A m. kir. adóhivatali tisztviselők indolenciájáról** ír egy m. kir. adóhivatali ellenőr, a ki hozzánk intézett levelében mindenekelőtt felpanaszolja, hogy a legutóbbi mozgalom is szép csendesen elaludt és most, az elnök lemondása folytán valószínűleg végleg megakad. «Majdnem hihetetlen — így ír — hogy saját érdekeink iránt mily rideg indolenciával viseltetünk. Kétszeresen tűnik fel nekem ez most, midőn olvasom azt a memorandumot, melyet kivonatban az Állami Tisztviselők Lapja legutóbb hozott. A csehországi adóhivatalok kérelmét értem, a mely a maga komoly hangjával és meggyőző indokaival bizonyára nem minden eredmény nélkül marad. Vajjon mikor jön el az idő, a midőn mi is megértjük, hogy *összetartás* nélkül hiába való minden panasz! A midőn követni fogjuk osztrák kartársaink példáját és szívós kitartással, egyesített erővel iparkodunk arra, hogy sérelmeink orvosoltassanak. A hivatalos órák méltányos megállapítása, a szabadságolás kérdése, magasabb vezető állások szervezése, vasárnapi munkaszünet, a létszámnak az egyes fizetési osztályokba arányos módon való beosztása: mind oly kérdések, a melyek nemcsak Ausztriában aktualisak, de a melyekből származnak a mi összes sérelmeink is. Tudjuk jól, hogy a mostani viszonyok nem alkalmasak egy újabb mozgalom megindítására. Nem is ezen célból irattak e sorok. De felhívni óhajtjuk kartársaink figyelmét mindazokra a kedvezményekre, a melyeket osztrák kartársaink épen a *testületi összetartás* révén már is elértek. Erre az *összetartásra* nekünk kétszeresen van szükségünk. Ezt az érzetet kell ápolnunk, hogy a legközelebbi alkalommal újabb mozgalmat indítva, mindnyájan egy szívvel-lélekkel tömörülhessünk azon zászló alá, a melyre az adóhivatali tisztviselők érdekei vannak felírva. De hogy egymást megértsük, hogy a teendő lépésekre nézve közös megállapodásra juthassunk, ahhoz szükséges, hogy egyik-

másik kartársam ne csak maga érdeklődjék a bennünket érintő kérdések iránt, de ezt az érdeklődést a maga körében, kartársai között is felköltse. Kötelessége mindnyájunknak, hogy a bennünket érdeklő kérdéseket *állandóan napirenden tartjuk* és azokra vonatkozólag az illetékes körök jóindulatát megnyerjük. Ezt pedig csak úgy érjük el, ha azok, a kik a tollforgatás mesterségéhez értenek, igénybe veszik e lapok hasábjait, a melyek mindenkor nyitva állanak a m. kir. adóhivatali tisztikar előtt. Ezek a gondolatok toltak tollam hegyére, midőn a csehországi adóhivatali tisztviselők memorandumát olvastam.»

* **A kataszteri levéltári tisztviselők helyzetét festi** le egy hozzánk érkezett levél, melynek írója keserű hangon panaszolja ezen tisztviselők sérelmeit. 1898-ban ugyanis egy pénzügyministeri rendelettel rendeztetett a nyilvántartási és becselő-biztosok kvalifikációja olyformán, hogy jövőben ezen állásokra csak okleveles gazdászok vagy jogászok tarthatnak igényt; hogy továbbá ezen rendelet keltétől kezdve, csakis oly kataszteri levéltári tisztek számíthatnak biztosí kinevezésre, a kik okleveles gazdászok. Már most tudvalevő, hogy sokan abban a reményben foglalták el a legutolsó fizetési osztály legutolsó fokozata szerinti állást, hogy a megszerzendő gyakorlat után, kvalifikációjuknak megfelelően, fogalmazóknak kineveztetni fognak. Ebben azonban nagy részét csalódás érte. Azon gazdászok ugyanis, a kik bármelyik gazdászati tanintézetet elvégezték, de nem 6 gimnázium, hanem 8, illetve érettségij alapján, azok a legtöbb esetben a XI. fiz. osztály egyszerű átugráásával egyszerre *fogalmazónak* neveztettek ki. Ellenben azok, a kik *ugyanazon gazdászati intézetet* elvégezték, de nem érettségivel, hanem csak 6 osztálylyal léptek az intézetbe, örökös irattári tisztii állásra vannak kárhozthatva. Vagyis *egyenlő helyzetben* marad a 4 középiskolai kvalifikációval bíró irodatisztekkel. Hogy ez a megkülönböztetés miért történik, ez valóban érthetetlen. Végre is végeredményben, a kik a gazdasági intézetet elvégezték, tekintet nélkül arra, hogy milyen előképzettséggel kezdték azt, *egyenlő kvalifikációra* tettek szert, megkülönböztetést tenni tehát a kettő között nem lehet és nem is szabad. Érthető volna még a megkülönböztetés olyformán, hogy *akademista és felsőbb intézetet* végzett között tétetnék különbség. De mit szólunk ahhoz, hogy ujabban olyan pályázati hirdetmények is jelennek meg, a melyekben ki van mondva, hogy — — — «földműves iskolát, vagy gazdasági tanintézetet *végzett, kiszolgált és igazolvánnyal ellátott alisztek* elsőbbséggel bírnak». Micsoda keveréke a kvalifikációnak!... Ez csak tévedés lehet, a melyre az illetékes körök figyelmét ezennel felhívjuk. Az ilyen elbánással csak fokozzuk és állandosítjuk az elégedetlenséget, pedig nem hiszszük, hogy ez lenne célja bármely szakmakörnek.

* **Tisztviselő-telep** létesítésén fáradoznak szabadkai kartársaink is, a hol már több mint 50 tisztviselő jelentkezett a részvételre. Az ország minden részében hódít ez a törekvés, habár legtöbb helyen az építkezéshez szükséges pénz beszerzése okozza a legnagyobb nehézséget. Pénzt ugyan lehet kapni, de az oly méreg drága, hogy az illető tisztviselő a részére épített házat busásan fizeti meg. Ez az oka annak, hogy a «*Tuskulanum*» cím alatt működő építőegyesületet nem igen veszik igénybe a tisztviselők, mert az általa nyújtott pénz oly drága, hogy az évi amortizációt a kisebb javadalmazású tisztviselő nem bírja meg.

* **Hivatalvizsgálatok.** A brassói m. kir. pénzügyigazgatóság részéről *Jakó Pál* igazgató-helyettes megrovincsolta a brassói m. kir. adóhivatalt és a predeali fő- és mellék-vámhivatalt. — *Domokos Miklós* pü. s.-titkár a brassói dohányáruda raktárt és az ó-sánci vámhivatalt — *Popovics János* pü. titkár a brassói fővámhivatalt és *Erindl József*

pü. titkár az alsó- és felsőtőrcsvári vámhivatalt. — *A pápai m. kir.* adóhivatal, melynek élén tudvalevőleg *Harmos Z.* adótárnok áll, legutóbb lett rovincsolva. Ezen alkalomból a veszprémi pénzügyigazgatóság írásbeli elismerését nyilvánította a tapasztalt rend és pontosság felett. — *Sávell Kálmán* a nagyváradi m. kir. ítélőtábla elnöke *Gábor József* dr. titkár kíséretében megvizsgálta a gyulai m. kir. törvényszéket. — *Balassy Miklós* zalaegerszegi pü. igazgató-helyettes, megrovincsolta a nagykanizsai m. kir. adó- és sóhivatalt, valamint a dohányáru-raktárt. Mindenütt rendet talált. — *Sólyom Jenő* pü. tanácsos, lapunk főmunkatársa, az elmúlt hó végén vizsgálta több napon át a temesvári m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség ügykezelését. — *Andorko Tamás* miskolci pénzügyigazgató-helyettes, négy számvevőségi tisztviselő közreműködésével megrovincsolta a miskolci m. kir. adóhivatalt. — *Fiala Oszkár* brassói p. ü. számvevőségi főnök megrovincsolta a fogarasi m. kir. adóhivatalt, *Hobian János* fogarasi p. ü. számvizsgáló pedig a brázai m. kir. vámhivatalt.

* **Nyugdíjazások.** *Fest Kálmán* ministeri tanácsos, a fiúmei tengerészeti hatóság alelnöke, nyugdíjba ment. Már el is búcsuzott a tisztikartól. *Bányai Miksa*, dr. a szegedi ítélőtábla bírása, nyugdíjaztatott. Bácsalmáson ügyvédi irodát nyitott. Nyugdíjba léptek: *Bok János* kassai kir. ítélőtáblai bíró; *Szász Béla* kolozsvári és *Márkosy Sándor* karánsebesi kir. ítélőtáblabírói címmel és jelleggel felruházott törvényszéki bírák; *Kirsch Agoston* lugozi és *Jánossy Mihály Máté* kalocsai kir. törvényszéki bírák; *Fejér Károly* kézilvásárhelyi és *Irinyi Csaba* giráltyi kir. járásbírák; *Zacharia János* szegedi kir. törvényszéki jegyző; *Szterszky Antal* sárkányi kir. járásbírói, *Sztrillich Sándor* kalocsai, *Kimich Antal* nagyikindai kir. törvényszéki telegkönyvvezetők; *Gyarmathy Sándor* homonnai kir. járásbírói segédtelegkönyvvezető; *Sörös Ferenc* pancsovai kir. törvényszéki irodaigazgató; *Olariu Joachim* dévai kir. törvényszéki irodatiszt; *Tarcsa Sándor* besztercei kir. törvényszéki és *Fülöp Pál* zombori kir. járásbírói irnokok; *Richnovszky Nándor*, az erjési m. kir. törvényszék irodaigazgatója, a ki kerek félszázadot töltött állami szolgálatban, nyugdíjba ment. *Czura Sándor* a máramarosszigeti m. kir. törvényszéki irodaigazgatója, 40 évi szolgálat után nyugalmi vonult. 1865-ben kezdte a szolgálatot a megyénél. Irodaigazgató 1888-ban lett. Távozása alkalmával tisztviselőtársai bankettet rendeztek tiszteletére.

* **Halálozások.** *Sarkadi Nagy József* nyug. m. kir. adótárnok, a hó végén Edelényben, 76 éves korában meghalt. 1898-ban ment nyugdíjba, 29 évi szolgálat után. Az utóbbi években sok c-apás érte. — *Schneider Lajos*, érsekújvári m. kir. adótárnok, dec. 4-én meghalt. Az ottani m. kir. adóhivatal tisztikara külön gyászjelentést adott ki. A boldogult 1851-ben született és 34 éve szolgált az államot. — *Guóthfalvi és vidaföldi Guóth Zoltán*, nyugalm. p. ü. titkár, meghalt Brassóban, a hol általános tiszteletnek örvendett. — *Décsy Sándor* nyugalm. posta-távirda főtiszt, elhunyt Nagy-Szebenben, 56 éves korában.

LEVELEZÉS.

Apatin. A mi véleményünk szerint nem vehet részt. *P. ü. számv., Lőcse.* Mig exlexben vagyunk, alig adnak ki újat. Ha ki is adatnék, akkor is csak az 1904. évi költségvetés alapján.

Adóhivatal, Szolnok. A m. kir. honvédség kötelékébe tartozókra az állami tisztviselők nyugdíjigényeit szabályozó 1885. évi XI. t.-c. intézkedései a 64. §. b) pontja értelmében nem irányadók s így a közölt esetben, — tekintve, hogy a honvédség egyeneinek katonai ellátásáról szóló 1875. évi LI. t.-c. 22. §-a nem intézkedik a katonai nyugdíjakkal törvényhatósági alkalmaztatás esetén leendő megszüntetése iránt — a katonai nyugdíj be nem szüntethető.

Abaujszántói Kaszinó-tag. A ministerelnök, úgy is mint pénzügyminister, a pénzügyministeri palotában (Vár) fogad minden csütörtökön. A bejelentés aznap is történhet.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Csikvári Jákó.**

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.)